

2021 METŲ VAIKO UGDYMO IR UGDYMOŠI SRITIES VEIKLOS RODIKLIO „ŠEIMOS IR MOKYKLOS BENDRADARBIAVIMAS UGDYMO PROCESE“ ĮSIVERTINIMO ATASKAITA

Siekiant įsivertinti Panevėžio lopšelio-darželio „Diemedis“ veiklos kokybę, 2021 m. rugsėjo-spalio mėn. buvo atliktas vaiko ugdymo ir ugdymosi srities veiklos rodiklio „Šeimos ir mokyklos bendradarbiavimas ugdymo procese“ įstaigos auditas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. ISAK-1557 patvirtinta „Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika“.

Veiklos kokybės įsivertinimo tikslas – atlikti įstaigos veiklos įsivertinimą, išsiaiškinti stipriąsias ir silpnąsias veiklos sritis.

Platųjį įsivertinimą atliko įstaigos darbo grupė vidaus auditui atlikti sudaryta direktoriaus įsakymu 2021 m. gegužės 10 d., Nr. V – 53.

Darbo grupės vadovas, atsakingas už vidaus įsivertinimo organizavimą ir duomenų pateikimą – Diana Baltranienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui.

Darbo grupės nariai:

Angelė Šenauskienė, ikimokyklinio ugdymo mokytoja,

Audronė Verikienė, ikimokyklinio ugdymo mokytoja,

Vilma Dargelienė, priešmokyklinio ugdymo mokytoja.

Lopšelio-darželio „Diemedis“ veiklos kokybės įsivertinimas vyko šiais etapais.

I etapas – pasirengimas įsivertinimui, bendruomenės informavimas.

II etapas – anketų parengimas, išdalinimas.

III etapas – anketų rezultatų suvedimas.

IV etapas – veiklos įsivertinimo rezultatų pateikimas.

Užpildyta 17 mokytojų anketų ir 74 tėvų anketos. Išanalizavus gautus rezultatus išryškėjo šeimos ir mokyklos bendradarbiavimo ugdymo procese stipriosios ir silpnosios pusės

Tyrimu buvo siekiama išsiaiškinti šeimos ir mokyklos bendradarbiavimo svarbą vaikų ugdymo procese.

Tyrimo metodika. Empirinis tyrimas atliktas naudojant anketinės apklausos metodą. Sudarytos dvi atskiros anketos, kurios buvo pateiktos I-d „Diemedis“ mokytojams ir ugdytinių tėvams. Anketa sudaryta iš 12 klausimų. Anketos pirmos dalies klausimai buvo pateikti siekiant sužinoti

mokytojų amžių, išsilavinimą, bei kvalifikacinę kategoriją. Tėvams reikėjo įvardinti savo lytį, amžių bei išsilavinimą. Antros dalies klausimais buvo siekiama išsiaiškinti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo svarbą vaikų ugdymo kokybės gerinimui, tinkamiausias bendravimo ir bendradarbiavimo formas. Abiejų anketų įvadinėje dalyje įvardijamas apklausos tikslas, pildymo instrukcija, motyvuojanti informacija. Duomenų, gautų anketinės apklausos metu analizė atlikta naudojant aprašomosios statistikos metodą bei lyginamąją analizę. Tyrimo rezultatai apskaičiuoti Microsoft Exel (2003) kompiuterine programa.

Tyrimo imtis. Tyrime dalyvavo 91 respondentai: 17 Panevėžio miesto lopšelio-darželio „Diemedis“ mokytojų ir 74 tėvai.

Pirmos dalies mokytojų anketos klausimų duomenys pateikti 1 lentelėje. Tyrime dalyvavo 58,2% mokytojų, kurių amžius 51 – 65 m. 31 - 40 m. mokytojų yra 23,5% ir tik 17,2% mokytojų 40 – 50 m. Jaunų mokytojų, pagal tyrimo duomenis, įstaigoje dirba nedaug. Tai rodo, kad nemaža dalis lopšelyje-darželyje dirbančių mokytojų yra vyresnio amžiaus specialistės, turinčios nemažą pedagoginio darbo patirtį. Toliau analizuojant duomenis išaiškėjo, kad visos mokytojos dirba įgijusios aukštesnįjį arba aukštąjį išsilavinimą. Tyrime dalyvavo net 58,8% mokytojų, turinčių aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 6 mokytojos, kas sudaro 35,3% turinčių aukštesnįjį išsilavinimą ir tik (1) 5,9% – aukštąjį išsilavinimą.

Atlikto tyrimo duomenys rodo, kad pagal pedagogų kvalifikacinę kategoriją didžioji dalis – (12)70,6% respondentų yra vyr. mokytojos, po to seka mokytojos metodininkės, kurių įstaigoje dirba (4)23,5% ir (1)5,9% mokytoja ekspertė. Tarp apklaustųjų nebuvo nei vienos mokytojos be kvalifikacinės kategorijos.

Iš viso to galima daryti išvadą, kad ugdymo įstaigoje didžioji dauguma dirbančių pedagogų yra vyresnio amžiaus, turinčios vyr. mokytojo kvalifikaciją ir aukštąjį universitetinį išsilavinimą. O tai leidžia teigti, kad jos turi gana didelę savo profesinės veiklos patirtį, dirbant ne tik su vaikais, bet ir su tėvais, gerai išmano darbo su tėvais organizavimo specifiką.

1 lentelė

Tyrimo imties charakteristika

Amžius				
20-30 m.	31-40 m.	40-50 m.	51-65 m.	
0	4	3	10	
0%	23,5%	17,2%	58,2%	
Išsilavinimas				
Vidurinis	Spec. vidurinis	Aukštesnysis	Aukštasis	Aukštasis universitetinis
0	0	6	1	10
0%	0%	35,3%	5,9%	58,8%
Kvalifikacinė				kategorija

Mokytoja	Vyr. mokytoja	Mokytoja metodininkė	Mokytoja ekspertė
0	12	4	1
0%	70,6%	23,5%	5,9%

Tėvų anketos pirmos dalies rezultatai pateikti 2 lentelėje. Daugiau šiame tyrime dalyvavo moterų, net 91,9% nei vyrų, kurių buvo vos 5,4%. Remiantis šiais duomenimis galima daryti prielaidą, kad moterys yra aktyvesnės, daugiau negu vyrai domisi vaikų veikla ir pasiekimais darželyje.

Analizuojant duomenis nustatyta, kad dauguma tėvų 38,9% (51), kurių vaikai lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigą amžius yra nuo 30–40 m. Kiek mažiau 16,2%(12) tėvų, dalyvavusių tyrime, yra 20 – 30 m. amžiaus, o vyresnių tėvų, kurių amžius nuo 40 – 50 m. sudaro 12,1%.

Toliau analizuojant duomenis išryškėjo, kad tyrime dalyvavusių tėvų išsilavinimas yra gana aukštas. Didžiąją daugumą –31,1% (23) tiriamųjų sudarė tėvai, įgiję aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir tik vienu tėveliu mažiau (22), kas sudaro 29,7% yra įgiję aukštąjį išsilavinimą. Tyrime taip pat dalyvavo 14,8% (11) tėvų, įgijusių aukštesnįjį išsilavinimą, 12,1% (9) – vidurinį ir mažiausiai – 9,4% (7) tėvai, turintys spec. vidurinį išsilavinimą.

Iš gautų duomenų galima daryti išvadą, kad didžioji dauguma tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą yra vidutinio amžiaus nuo 31 - 50 m. ir įgiję aukštąjį universitetinį arba aukštąjį išsilavinimą.

2 lentelė

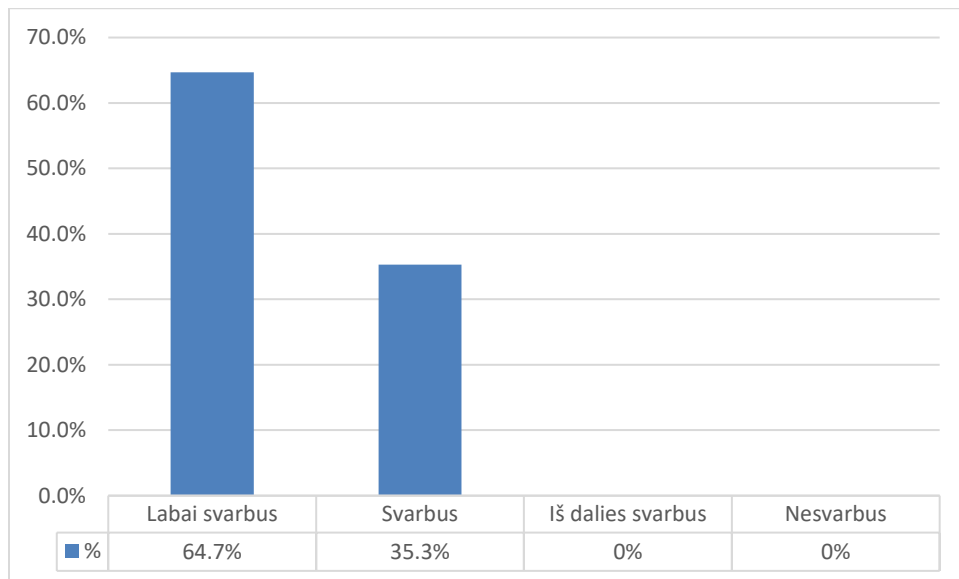
Tyrimo imties charakteristika

Lytis				
Moteris		Vyras		
68		4		
91,9%		5,4%		
Amžius				
20-30 m	31-40 m.	40-50 m.	51-65 m.	
12	51	9	0	
16,2%	68,9%	12,1%	0%	
Išsilavinimas				
Vidurinis	Spec. vidurinis	Aukštesnysis	Aukštasis	Aukštasis universitetinis
9	7	11	22	23
12,1%	9,4%	14,8%	29,7%	31,1%

Tyrimo rezultatai ir jų analizė

Pačiu pirmuoju anketos klausimu buvo norima sužinoti, ar grupės mokytojai ir tėvai yra patenkinti dabartiniu bendradarbiavimu vaiko ugdymo procese.

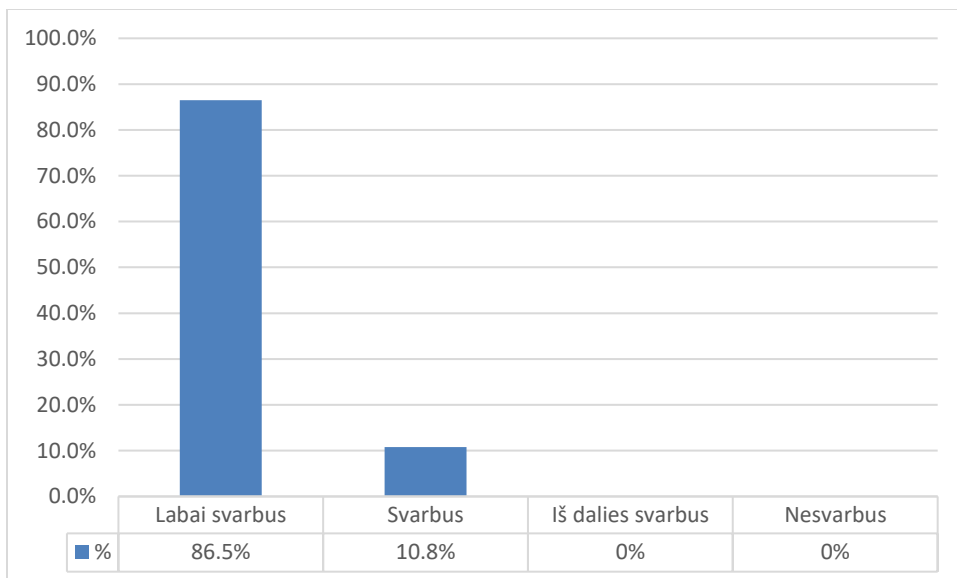
Mokytojų nuomonė matyti 1 paveikslėlyje.

1 pav. Mokytojų nuomonė apie bendradarbiavimo svarbą (N=17)

Net 64,7 % mokytojų mano, kad bendradarbiavimas su tėvais yra labai svarbus, 35,3% mokytojų teigia, kad bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais yra svarbus.

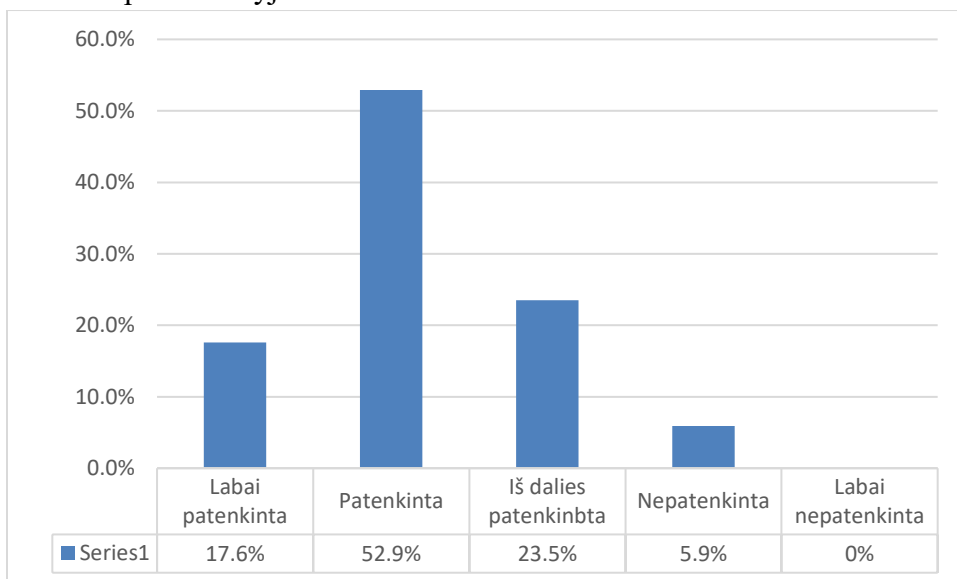
Toks pat klausimas buvo pateiktas ir tėveliams. Jų atsakymai matyti 2 paveiksle.

2 pav. Tėvų nuomonė apie bendradarbiavimo svarbą (N=74)

Didžioji dalis (64) 86,5% tėvelių atsakė, kad bendradarbiavimas su mokytojais jiems yra labai svarbus. Ir tik 10,8% atsakė, kad svarbus. Tai rodo, kad ugdytinių tėvai domisi vaikų ugdymu ir jiems labai svarbu šiuo klausimu bendradarbiauti su mokytojais.

Antruoju anketos klausimu buvo norima sužinoti, ar grupės mokytojai ir tėvai yra patenkinti dabartiniu bendravimu ir bendradarbiavimu dėl vaikų ugdymo. Mokytojų atsakymai matosi 3 paveikslėlyje.

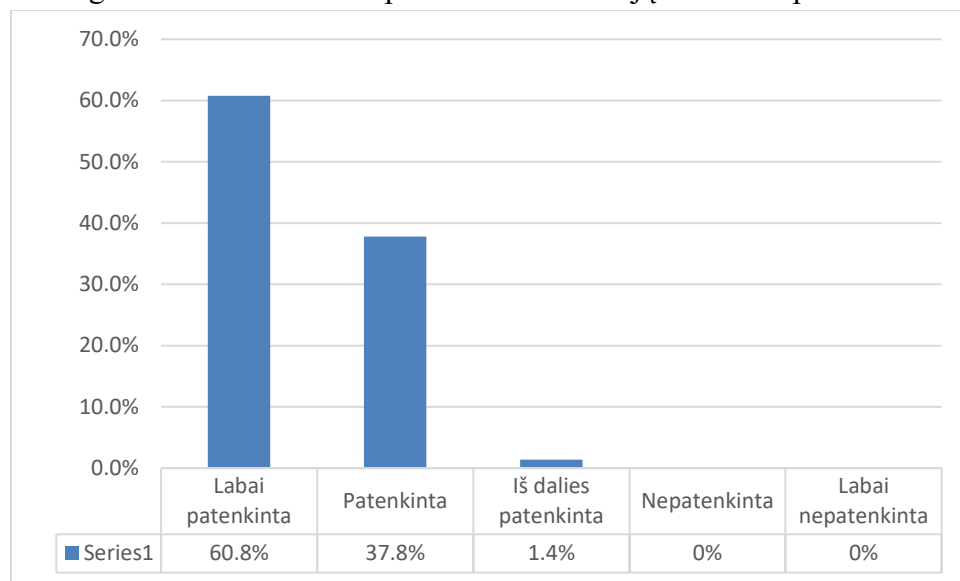

3 pav. Mokytojų nuomonė apie bendradarbiavimą su tėvais (N=17)

Mokytojų dauguma 52,9% (9) atsakė, kad yra patenkinti tėvų bendradarbiavimu, o 17,6% - labiaipatenkinti tėvų bendravimu ir bendradarbiavimu su jais. Iš dalies patenkinti 23,5%,

nepatenkinti tik 5,9% mokytojų. Tai rodo, kad didžioji dalis mokytojų yra patenkinti tėvų bendravimu ir bendradarbiavimu su jomis vaikų ugdymo procese.

Analogiškas klausimas buvo pateiktas tėvams ir jų nuomonė pavaizduota 4 paveikslėlyje.

4 pav. Tėvų nuomonė apie bendradarbiavimą su mokytojais (N=74)

Daugiausia tėvų (45) 60,8% paminėjo, jog yra labai patenkinti mokytojų ir tėvų bendradarbiavimu. Šiek tiek mažiau (28) 37,8% tėvai yra patenkinti ir tik vienas paminėjo, jog yra patenkintas iš dalies. Analizuojant duomenis visiškai nepasitaikė atvejų, kuomet respondantai teigtų, kad yra nepatenkinti arba labai nepatenkinti bendradarbiavimu, nors tokie pasirinkimo variantai buvo pateikti anketoje. Tai leidžia manyti, kad tėvai bendradarbiavimą su mokytojais vertina labai gerai. Galime daryti prielaidą, kad mokytojų ir tėvų bendravimas ir bendradarbiavimas dėl vaikų ugdymo mūsų įstaigoje vyksta sklandžiai.

Norint papildyti ankstesnio klausimo duomenis, anketose pateiktas klausimas, kuriuo siekiama nustatyti, dėl kokių priežasčių mokytojai ir tėvai yra patenkinti arba nepatenkinti bendravimu ir bendradarbiavimu.

Gautus rezultatus galima pagrįsti šiomis autentiškomis tiriamųjų nuomonėmis. Pedagogai yra **●nepatenkinti**, kai: „tėvai nenoriai įsitraukia į vaikų ugdymo procesą, mažai reaguoja į pastabas ir komentarus apie vaiką, stokoja žmogiškųjų vertybių, supratingumo, tėvai turėtų daugiau ir nuoširdžiau dalintis informacija apie vaikus, iškilusias problemas pirmiausia turėtų spręsti su mokytojais”.

● **patenkinti**, kai: „tėvai yra geranoriški, pozityvūs, domisi vaikų ugdymo klausimais, dauguma tėvelių įsiklauso į pastabas, pasiūlymus, pageidavimus, tėvai yra aktyvūs ir pasitikintys mokytoju, suteikia laisvę pasirenkant ugdymo priemones ir edukacijas.”.

Apibendrinus gautus rezultatus, galima daryti išvadą, kad pedagogai dažniausiai nepatenkinti tuo, kad tėvai pasyviai įsitraukia į vaikų ugdymo procesą ugdyme, nesistengia palaikyti glaudaus ryšio su pedagogu. Pagal šiuos duomenis taip pat galima daryti prielaidą, kad būtent šios priežastys gali būti vienos iš kokybiško bendradarbiavimo trukdžių. Mokytojai

dažniausiai patenkinti tuo, kad tėvai yra geranoriški, aktyvūs ir pasitikintys mokytoju, domisi vaikų ugdymu.

Galima daryti prielaidą, kad pasitenkinimas ir nepasitenkinimas bendradarbiavimu individualiai priklauso nuo kiekvienos grupės situacijos, mokytojo ir tėvų tarpusavio santykių, nuo pastangų bendrauti ir bendradarbiauti.

Siekiant nustatyti, dėl kokių priežasčių tėvai yra patenkinti arba nepatenkinti grupės mokytojo bendravimu ir bendradarbiavimu su jais, buvo užduotas toks pat klausimas. Pirmiausia, aptarkime dėl kokių priežasčių tėvai yra nepatenkinti grupės mokytojų bendradarbiavimu su jais:

- **nepatenkinti**, nes „*norėtų platesnio ir konkretesnio mokytojų bendravimo, nauja mokytoja, todėl daug bendrauti neteko*”.

- **patenkinti**, nes „*mokytojai visuomet komunikuoja, su vaiku elgiasi gražiai, išklauso, atsižvelgia į prašymus, nuogastavimus, nuomonę, visada galima rasti kompromisą, mokytojai veiklūs, nebijantys iššūkių, yra grįžtamasis ryšys, suteikia pakankamai informacijos apie vaikų ugdymą, gebėjimus, mokytoja visada randa laiko pabendrauti individualiai, mokytojos kompetetingos, veiklios, suteikia daug informacijos nepaisant situacijos dėl Covido*”.

Apibendrinant pastebėta, kad tik vienas tėvelis pakomentavo, kodėl nepenkinamas bendravimu, nes „*norėtų platesnio ir konkretesnio mokytojų bendravimo*”. Tėveliai labiausiai patenkinti tuo, kad *mokytojai yra komunikabilūs, informatyvūs, ieškantys kompromisų, visada randa laiko individualiems pokalbiams*”. Pagal gautus rezultatus, galima daryti prielaidą, kad didžioji dalis tėvų yra patenkinti mokytojų bendravimu ir bendradarbiavimu su tėvais, jų komentarai rodo stipriąsias puses.

Siekiant išsamiai atskleisti bendradarbiavimo situaciją, įstaigos mokytojų ir tėvų buvo prašoma įvertinti aktyvumą ir iniciatyvumą bendradarbiaujant tarpusavyje. Pateikta vertinimo skalė – nuo 1 iki 10, skaičius 1 – „labai blogai“, o skaičius 10 – „labai gerai“. Mokytojų atsakymai pavaizduoti 3 lentelėje:

3 lentelė

Grupės tėvų aktyvumas ir iniciatyvumas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0%	0%	0%	0%	11,8%	5,8%	5,8%	32,3%	32,3%	5,8%

Tyrimo duomenys atskleidė, kad mokytojai tėvų aktyvumą ir iniciatyvumą bendradarbiavimo procese dažniausiai vertina skaičiumi 8 (gerai) ir 9 (labai gerai) tai sudaro 32,3% apklaustųjų. Kiti duomenys pasiskirstė po lygiai – 5,8% darželio mokytojų tėvų aktyvumą ir iniciatyvumą vertina – 6 (patenkinamai), 7 (vidutiniškai) ir 10 (puikiai), o 11,8% apklaustųjų tėvų bendradarbiavimo iniciatyvumą ir aktyvumą įvertino gana žemais balais „penkais“. Iš gautų duomenų galima daryti prielaidą, kad tėvai pakankamai noriai ir aktyviai bendrauja ir bendradarbiauja su vaikų mokytojais.

Tėvų atsakymai pavaizduoti 4 lentelėje:

4 lentelė

Grupės mokytojų iniciatyvumas ir aktyvumas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0%	0%	0%	0%	2,7%	0,0%	0,0%	9,5%	27,0%	59,5%

Tyrimo duomenys atskleidė, kad tėvai mokytojų aktyvumą ir iniciatyvumą bendradarbiavimo procese dažniausiai vertina aukščiausiu skaičiumi 10 (labai gerai), tai sudaro net 59,5% apklaustųjų, kiek mažiau 27 % tėvų mokytojų aktyvumą ir iniciatyvumą vertina – 9. Gerai (8) vertina 9,5% tėvų ir tik 2,7% vertina 5. Iš gautų duomenų galima daryti prielaidą, kad didžioji dalis tėvų mokytojų bendradarbiavimo aktyvumą ir iniciatyvumą vertina labai gerai.

Norint sužinoti mokytojų nuomonę, dėl kokių priežasčių yra svarbus bendradarbiavimas su tėvais, buvo pateiktas klausimas su keliais variantais, jiems reikėjo pažymėti tris tinkamiausius. Mokytojų atsakymai matosi 5 paveikslėlyje.

5 pav. Mokytojų nuomonė, kodėl svarbus bendradarbiavimas (N=17)

Mokytojų dauguma (13) net 76,5% atsakė, jog tik bendradarbiaujant visapusiškai ir sėkmingai ugdomas vaikas, 52,9% mokytojų teigia, kad bendradarbiavimas padeda pasiekti geresnių vaiko ugdymo(si) rezultatų, padeda pedagogui geriau pažinti vaiką, jo poreikius, teigiamai veikia vaikų savivertę ir skatina pasitikėjimą savimi. 29,4% respondentų mano, kad bendradarbiavimas su tėvais padeda sėkmingiau siekti bendro tikslo ugdant vaikus. Po lygiai (4) 23,5% mokytojų pasisakė, jog bendradarbiavimas padeda siekti ugdymo ir bendradarbiavimo kokybės, suartina tėvus su vaikais, laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės formavimąsi. Galime daryti prielaidą, jog mokytojams labai svarbus bendradarbiavimas su tėvais, norint pasiekti visapusiško ir sėkmingo vaiko ugdymo, geresnių ugdymo(si) rezultatų.

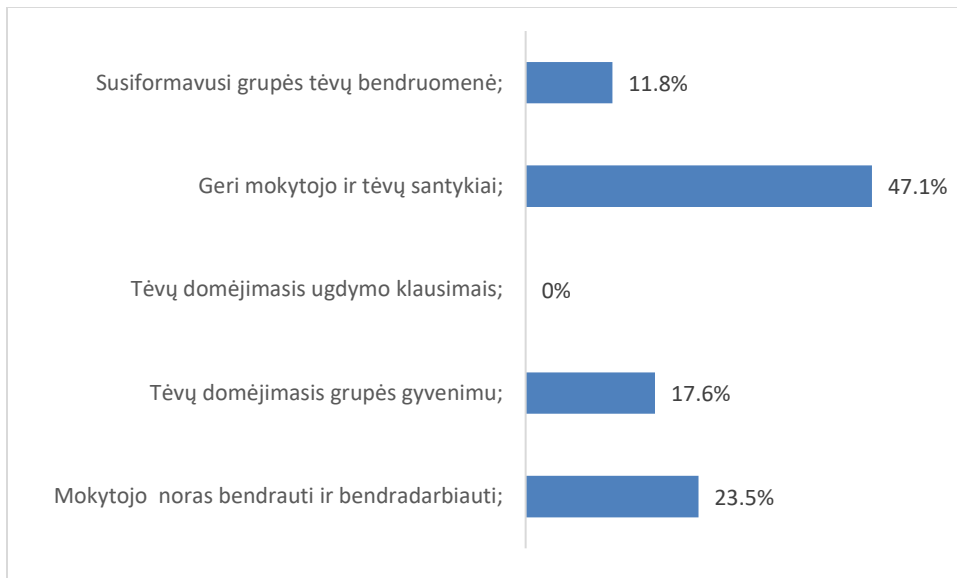
Tėvelių nuomonė, kodėl svarbus bendradarbiavimas pavaizduotas 6 paveikslėlyje.

6 pav. Tėvų nuomonė, kodėl svarbus bendradarbiavimas (N=74)

Tėvų dauguma(57) net 77% pasisakė, kad tik bendradarbiaujant visapusiškai ir sėkmingai ugdomas vaikas, (33) 44,6% tėvų mano, jog bendradarbiavimas padeda pedagogui geriau pažinti vaiką, jo poreikius. Šiek tiek mažiau (31) 41,9% respondentų galvoja, kad bendraujant galime sėkmingiau siekti bendro tikslo, (27) 36,4% tėvų pasisakė, kad padeda pasiekti geresnių vaikų ugdymo(si) rezultatų. Kitų nuomonės pasiskirstė taip: 8,4% tėvų – padeda siekti ugdymo ir bendradarbiavimo kokybės, (19) 7,5% – laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės formavimąsi. Galime daryti išvadą, kad bendravimas ir bendradarbiavimas tėvams svarbus visapusiškai ir sėkmingam vaikų ugdymui, geresniam vaikų ir jų poreikių pažinimui.

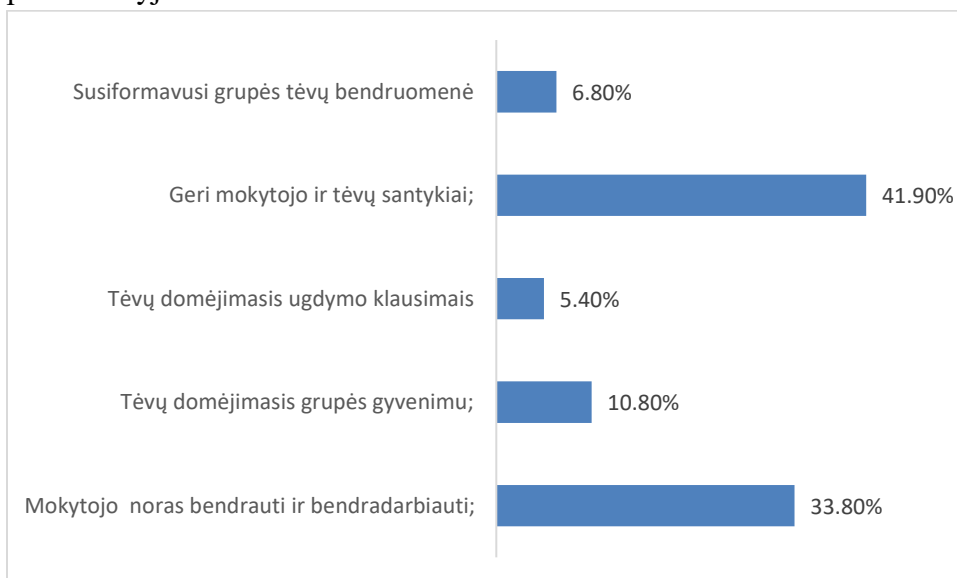
Siekiant išsiaiškinti, kokios sąlygos reikalingos sėkmingam mokytojų ir tėvų bendradarbiavimui, tiek tėvams, tiek mokytojams buvo užduotas klausimas su keliais galimais atsakymų variantais. Mokytojų atsakymai pateikti 7 paveikslėlyje.

7 pav. Mokytojams reikalingos sąlygos sėkmingam bendradarbiavimui (N=17)

Labiausiai bendradarbiavimui tinkama sąlyga net (8) 47,1% mokytojų įvardino gerus mokytojo ir tėvų santykius. Svarbus ir mokytojo noras bendrauti ir bendradarbiauti, taip mano 23,5% mokytojų. Kiek mažiau svarbus mokytojams pasirodė tėvų domėjimasis grupės gyvenimu 17,6% bei susiformavusi grupės tėvų bendruomenė 11,8% (2) Tėvų domėjimasis ugdymo klausimais mokytojams nepasirodė svarbi sąlyga.

Tokie duomenys leidžia teigti, kad mokytojams svarbiausia yra geri santykiai su tėvais. Tėvų atsakymai į klausimą apie sąlygas sėkmingam bendradarbiavimui pavaizduoti 8 paveikslėlyje.

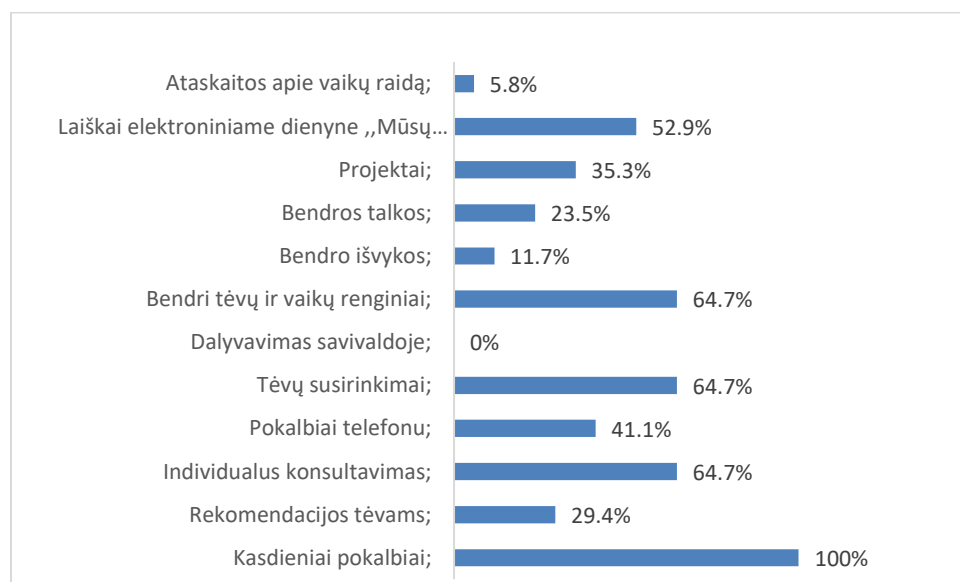
8 pav. Tėvams reikalingos sąlygos sėkmingam bendradarbiavimui (N=74)

Tėvams sėkmingo bendradarbiavimo svarbiausia sąlyga yra geri tėvų ir mokytojų santykiai, ją pažymėjo net (31) kas sudaro 41,9% apklaustųjų. Ne ką mažiau svarbia sąlyga net 33,8% tėvų nuomone svarbus ir tėvų domėjimasis grupės gyvenimu, o susiformavusi grupės tėvų bendruomenė (5) 6,8% ir tėvų domėjimasis ugdymo klausimais (4) 5,4%, tėvams pasirodė ne tokia svarbi sąlyga sėkmingam bendradarbiavimui.

Galime teigti, kad ir tėvams ir mokytojams svarbiausia gero bendradarbiavimo sąlyga yra geri abipusiai santykiai bei mokytojo noras bendradarbiauti. Tai rodo, koks svarbus mokytojo vaidmuo darnių santykių formavimui.

Kad būtų efektyvus ir kokybiškas tėvų ir mokytojų bendravimas, bei bendradarbiavimas, mokytojas savo darbe bendraujant su ugdytinių tėvais privalo naudotis įvairiomis bendradarbiavimo formomis.

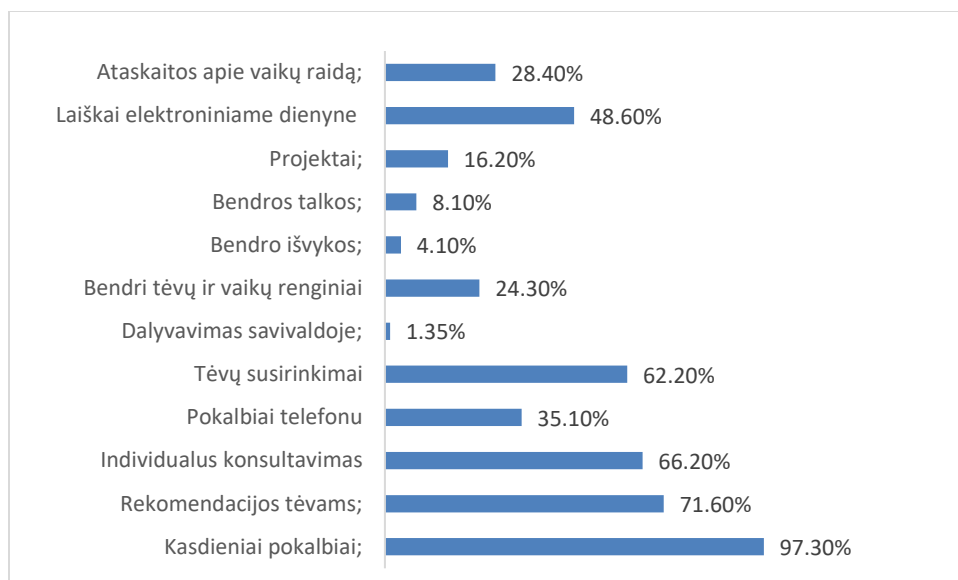
Kokias bendravimo ir bendradarbiavimo formas su tėvais dažniausiai taiko mokytojai, galime matyti 9 paveikslėlyje.

9 pav. Mokytojų įvardintos bendradarbiavimo formos (N=17)

Visi 100% (17) mokytojų dažniausiai taiko kasdienes pokalbius su tėvais. Vienodai (11) mokytojų net 64,7% sėkmingo bendravimo formas įvardino individualias konsultacijas, tėvų susirinkimus bei bendrus tėvų ir vaikų renginius. (9) 52,9% mokytojai bendravimui sėkmingai taiko elektroninį dienyną, (7) 41,1% – telefoninius pokalbius. Kitos bendradarbiavimo formos pasiskirstė taip: 35,3% – projektinė veikla, 29,4% – rekomendacijos tėvams, 23,5% – bendros talkos, 11,7% – bendros išvykos. Nei vienas mokytojas nepažymėjo tėvų dalyvavimo savivaldoje kaip bendravimo ir bendradarbiavimo formos. Duomenų analizė atskleidė, kad pedagogai vis dar taiko tradicines bendravimo su tėvais formas.

Tėvų nuomonė šiuo klausimu pavaizduota 10 paveikslėlyje.

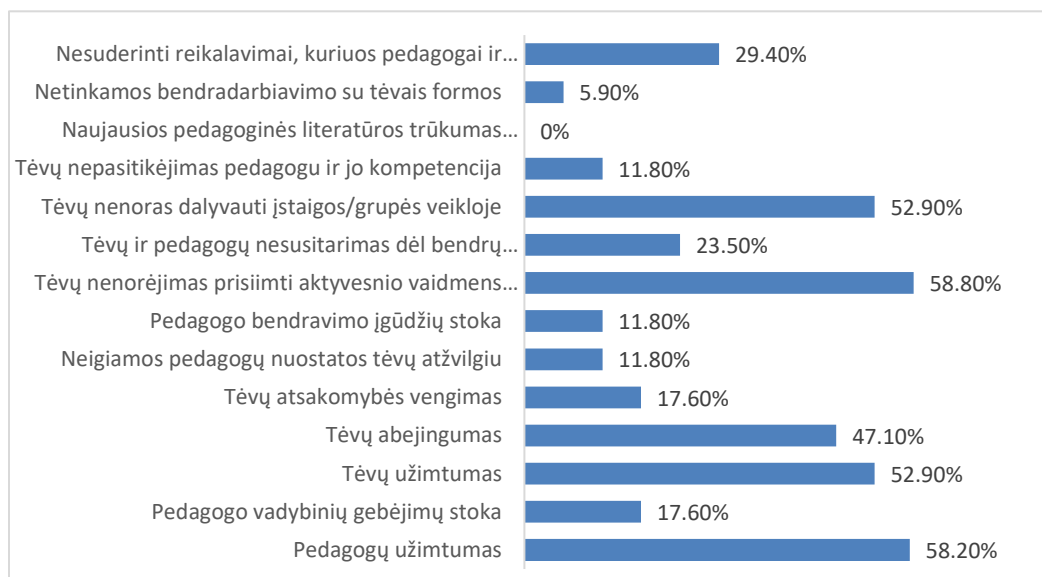

10 pav. Tėvų įvardintos bendradarbiavimo formos (N=17)

Kaip ir mokytojai, didžioji dalis tėvų (72) net 97,3% pagrindine bendradarbiavimo forma įvardino kasdienes pokalbius su mokytojais. Ne mažiau svarbios rekomendacijos tėvams (53) 71,6%, individualios konsultacijos (49) 66,2% bei laiškai elektroniniame dienyne (36) 48,6%. Pokalbius telefonu svarbiais įvardino (26) tėvai kas sudaro 35,1%, (18) 24,3% – bendrus tėvų ir vaikų renginius. Kitos bendradarbiavimo formos pasiskirstė taip: projektai 16,2% bendros talkos 8,1%, bendros išvykos 4,1%, o dalyvavimą savivaldoje pažymėjo vos vienas tėvelis.

Palyginus mokytojų ir tėvų atsakymus, pastebėta, kad abiem grupėms svarbiausios bendravimo ir bendradarbiavimo formos yra kasdieniai pokalbiai, individualios konsultacijos, tėvų susirinkimai. Galime daryti prielaidą, kad nuolatiniai pokalbiai ir grįžtamasis ryšys palaiko glaudžius ir nuoširdžius savitarpio santykius. Tėvams ir pedagogams kalbantis, ieškant problemų ar vaiką ištikusią sunkumų sprendimo, pasiekiamas tarpusavio bendradarbiavimas ir pasirinktų vaiko ugdymo metodų tęstinumas tiek darželyje, tiek namuose. Tąsa ir pastovumas suteikia šeimai saugumą, didėja tikimybė kartu pasiekti užsibrėžtą tikslą.

Siekinat išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių labiausiai nukenčia ikimokyklinės įstaigos ir šeimos bendradarbiavimo kokybė, mokytojams ir tėvams buvo užduotas klausimas su pateiktais atsakymų variantais. Jiems reikėjo pažymėti 4, jų manymu, pačius svarbiausius atsakymus. Mokytojų atsakymai pavaizduoti 11 paveikslėlyje.

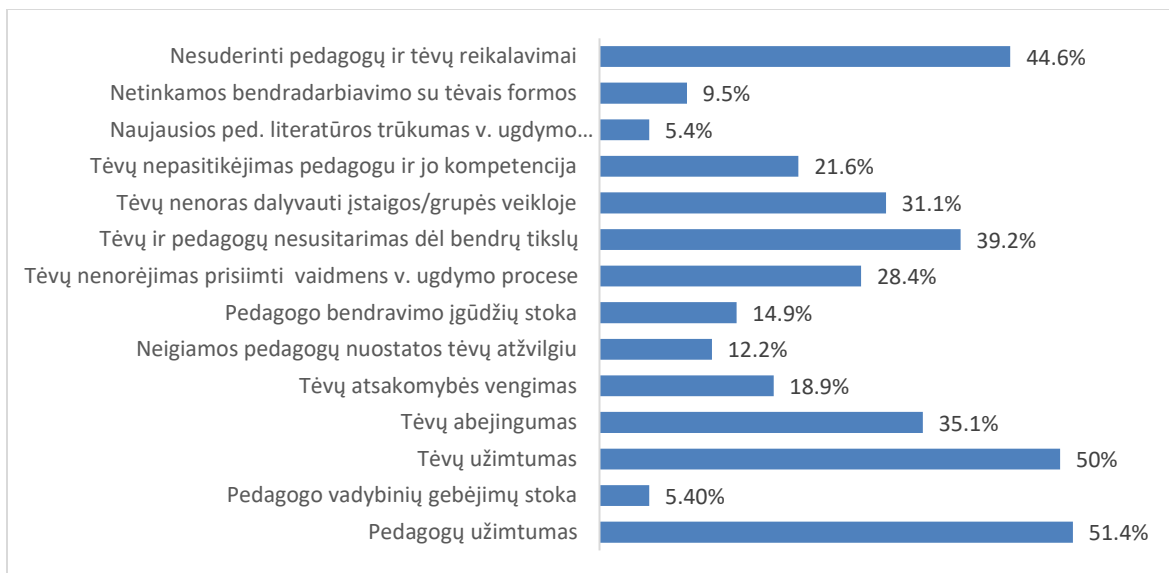

11 pav. Mokytojų nuomone, priežastys, lemiančios bendradarbiavimo kokybę (N=17)

Net 10 mokytojų t.y. 58,2% pagrindine priežastimi, lemiančia bendradarbiavimo kokybę, įvardino mokytojų užimtumą ir tėvų nenorą prisiimti aktyvesnio vaidmens vaikų ugdymo procese.(9) 52,9% mokytojai paminėjo tėvų užimtumą ir tėvų nenorą dalyvauti įstaigos/grupės veikloje. Kiek mažiau (8), kas sudaro 47,1% mokytojai mano, kad kokybiškam bendradarbiavimui trukdo tėvų abejingumas, (5) 29,4% mokytojai, kad nesuderinti reikalavimai kuriuos mokytojai ir tėvai kelia vieni kitiems. 23,5% – pedagogų vadybinių gebėjimų stoka, tėvų atsakomybės vengimas, 11,8%– neigiamos pedagogų nuostatos, pedagogų bendravimo įgūdžių stoka bei tėvų nepasitikėjimas pedagogu. Iš atsakymų galime spręsti, kad šių dienų mokytojai yra labai užimti ir bendravimui su tėvais turi vis mažiau laiko.

Šie duomenys taip pat atskleidė neigiamą pedagogų požiūrį į tėvus. Galima daryti prielaidą, kad tarp pedagogų vyrauja tendencija tėvus suvokti kaip kliūtį, trukdančią siekti kokybiško bendradarbiavimo. Tam pritaria ir profesorius R. Želvys (2003), kuris teigia, kad Lietuvoje ikimokyklinio ugdymo įstaigos dažnai vaikų tėvus laiko kliūtimi ir materialiniais pagalbinkais, retai – partneriais ar vartotojais. Įsivyravusi tradicinė nuostata, kad tėvai yra problema ir kliūtis turi keistis į nuostatą, kad šeima – galimybių šaltinis.

Tėvų atsakymai į tą patį klausimą matosi 12 paveikslėlyje.

12 pav. Tėvų nuomone, priežastys, lemiančios bendradarbiavimo kokybę (N=74)

Priežastis, dėl kurios labiausiai nukenčia ikimokyklinės įstaigos ir šeimos bendradarbiavimo kokybė, tėvai įvardino mokytojų užimtumą (38) 51,4% ir tik vienu tėveliu mažiau (37), kas sudaro 50% paminėjo tėvų užimtumą. 44,6% respondentų mano, kad kokybiškam bendradarbiavimui trukdo nesuderinti pedagogų ir tėvų reikalavimai vieni kitiems. Tėvų ir pedagogų nesutarimas dėl bendrų tikslų, prioritetų tėvams atrodo svarbi priežastis, lemianti bendradarbiavimo kokybę., taip galvoja 39,2% respondentų. Kiek mažiau (26) 35,1% tėvų mano, kad tėvų abejingumas, tėvų nenoras dalyvauti įstaigos veikloje (23) 31,1%, tėvų nenorėjimas prisiimti aktyvesnio vaidmens vaikų ugdymo procese (21) 28,4% yra svarbios priežastys kokybiškam bendradarbiavimui. 21,6% respondentų paminėjo tėvų nepasitikėjimą pedagogais, 18,9% – tėvų atsakomybės vengimą, 14,9%– pedagogų bendravimo įgūdžių stoką. Kitos priežastys pasiskirstė taip: 12,2% tėvų nuomone - neigiamos pedagogų nuostatos tėvų atžvilgiu, 9,5% - netinkamos bendradarbiavimo su tėvais formos, 5,4% - pedagogų vadybinių gebėjimų stoka bei naujausios pedagoginės literatūros trūkumas.

Palyginus mokytojų ir tėvų atsakymus, paaiškėjo, kad abi respondentų grupės svarbiausia priežastimi, lemiančia kokybišką bendradarbiavimą įvardino pedagogų ir tėvų užimtumą. Taigi matyti, kad pagrindinė kokybiško bendradarbiavimo problema – laiko trūkumas, tai šiuolaikinės visuomenės didžiausia problema, kuri apsunkina sėkmingą ir kokybišką tėvų ir pedagogų bendradarbiavimą.

Ko reiktų, kad bendravimas ir bendradarbiavimas įstaigoje būtų kokybiškesnis? Tokį klausimą pateikėme abiem respondentų grupėms. Jiems reikėjo pažymėti tris labiausiai tinkamus atsakymus. Mokytojų atsakymai pavaizduoti 13 paveikslėlyje.

13 pav. Mokytojų manymu, reikalingos sąlygos (N=17)

Net 94,1% mokytojų mano, kad geram bendravimui ir bendradarbiavimui reikia abipusio tėvų ir pedagogų pasitikėjimo. 76,5% mokytojų pasigenda didesnio tėvų iniciatyvumo ir aktyvumo. Būtinumą suderinti reikalavimus vieni kitiems dėl vaikų ugdymo mato 70,6% respondentų. 23,5% mokytojų mano, kad reikėtų geresnių santykių su tėvais, labiau išvystytų mokytojų bendravimo ir vadybinių įgūdžių. Ir tik dvi, kas sudaro 11,8%, mokytojų paminėjo, kad reikia didesnės mokytojų iniciatyvos.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad norint, jog bendradarbiavimas būtų kokybiškesnis, būtinas didesnis abipusis pasitikėjimas, svarbu suderinti reikalavimus vieni kitiems dėl vaikų ugdymo. Šie pokyčiai prisidėtų prie kokybiško bendradarbiavimo siekimo.

Tėvelių atsakymai pavaizduoti 14 paveikslėlyje.

14 pav. Tėvų manymu, reikalingos sąlygos (N=74)

Didžioji dalis tėvų 93,% svarbiausia sąlyga kokybiškam bendravimui ir bendradarbiavimui įvardino abipusį (tėvų-mokytojų) pasitikėjimą. Kiek mažiau respondentų 81,1% paminėjo suderintus reikalavimus vieni kitiems dėl vaikų ugdymo(si). Kad reikia didesnio tėvų iniciatyvumo ir aktyvumo, mano 59,5% tėvų. 18,9% tėvų paminėjo geresnius santykius su tėvais, norėtų didesnės iniciatyvos iš pedagogų. Labiau išvystytų mokytojų bendravimo ir vadybinių įgūdžių pageidautų 9,5% tėvų.

Apibendrinant abiejų respondentų atsakymus, paaiškėjo, kad abipusis tėvų ir mokytojų psitikėjimas yra pati svarbiausia kokybiško bendravimo ir bendradarbiavimo sąlyga.

Papildant paskutinį klausimą buvo prašoma mokytojų ir tėvų pateikti pasiūlymus, kaip galima patobulinti ikimokyklinės įstaigos ir tėvų bendradarbiavimą.

Mokytojų pasiūlymai: „*atvirumas ir nuoseklumas, reikalavimų vaikams suderinimas, bendri įstaigos renginiai, piknikai, vakaronės su mokytojais ir tėvais, projektai, mugės, akcijos, reikalingas papildomas žmogus grupėje darbui su vaikais*”.

Pagal gautus tyrimo duomenis galima teigti, kad siekiant pagerinti dabartinę bendradarbiavimo situaciją reikia taikyti šiuolaikiškesnes bendradarbiavimo su tėvais formas ir būdus, derinti reikalavimus vaikams atvirai ir nuosekliai bendraujant su tėvais.

Tėvų pasiūlymai: „*bendri projektai, renginiai, tėvų ir vaikų išvykos, atvirų durų dienos, renginiai kieme, daugiau individualių konsultacijų, šilto, atviro abipusio bendravimo, numatant ir tikslingai planuojant veiklas, kuriose pagrindinis tikslas-vaiko interesai, bendrauti nuotoliniu būdu, visada informuoti apie esamą situaciją, darželio administracijos indėlio, kad grupės būtų neperpildytos vaikais, suvienodinti vaikų amžių*”.

Pagal gautus tėvų pasiūlymus galima daryti išvadą, kad tėvai siūlo daugiau bendrų renginių ir šiuolaikiškesnių bendradarbiavimo formų ir būdų kaip informuoti tėvus.

Apibendrinus galima teigti, kad tarp mokytojų ir tėvų vyksta glaudus bendradarbiavimas, kuris vertinamas gerai. Mokytojai yra patenkinti dabartiniu bendradarbiavimo procesu, nes tėvai domisi vaikų ugdymu ir pasiekimais, aktyviai dalyvauja ugdyme bei stengiasi palaikyti kuo geresnius santykius nuolatos bendraudami.

Tačiau vis dėl to tyrimas atskleidė ir įvairių problemų, kurios trukdo siekti kokybiško bendradarbiavimo. Taigi, tyrimo duomenų analizė parodė, kad daugiausiai įtakos bendradarbiavimo kokybei turi tėvų ir pedagogų tarpusavio pasitikėjimas ir pagarba, mokytojo patirtis ir tėvų iniciatyvumas. Duomenys taip pat atskleidė, kad mokytojai dar renkasi tradicines bendradarbiavimo formas – pokalbius, susirinkimus, skelbimo lentas, tėvų dalyvavimą renginiuose ir mažai naudoja kitų galimybių įtraukti tėvus į ugdomąjį procesą.

Tėvų ir pedagogų užimtumas, tėvų nenorėjimas prisiimti aktyvesnio vaidmens vaikų ugdymo procese, tėvų abejingumas, tėvų nenoras dalyvauti įstaigos/grupės veikloje – tai priežastys trukdančios siekti kokybiško bendradarbiavimo. Todėl siekiant tobulinti dabartinę bendradarbiavimo situaciją, gerinti bendradarbiavimo kokybę – reikia imtis pokių. Mokytojams yra būtina gerinti santykius su tėvais, tobulinti savo bendradarbiavimo ir vadybinius įgūdžius, susitarti dėl reikalavimų, labiau pasitikėti vieni kitais, taip pat svarbu gerinti tėvų informavimo apie vaiką ir jo ugdymą sistemą, taikyti šiuolaikiškesnes bendradarbiavimo su tėvais formas ir

būdas. Šie pokyčiai galėtų prisidėti prie bendradarbiavimo proceso gerinimo vaikų ugdymo procese.

Pedagogų ir tėvų nuomonių palyginimas atskleidžia, kad abi tiriamųjų grupės mano, kad daugiausiai įtakos bendradarbiavimo kokybei turi abipusis pasitikėjimas ir pagarba. Tyrimas taip pat atskleidė, kad abi tiriamųjų grupės teigia, kad siekti kokybiško bendradarbiavimo labiausiai trukdo tėvų ir pedagogų užimtumas. Pedagogai dar linkę manyti, kad bendradarbiavimo kokybės siekti taip pat trukdo nesuderinti tarpusavyje reikalavimai ir tėvų abejingumas bei nenoras dalyvauti įstaigos ir grupės veikloje, tačiau tėvai linkę manyti, kad nesutarimas dėl tikslų ir prioritetų turi didesnės įtakos bendradarbiavimo kokybei.

IŠVADOS

1. Tyrimas atskleidė, kad pedagogai ir tėvai yra patenkinti dabartiniu bendradarbiavimu, jį vertina gerai, tačiau vis dėl to abi tiriamųjų grupės išvelgia ir įvairių bendradarbiavimo problemų. Tyrimo duomenų analizė atskleidė, kad tėvų ir mokytojų užimtumas, nesuderinti reikalavimai, kuriuos mokytojai ir tėvai kelia vieni kitiems, tėvų nenorėjimas prisiimti aktyvesnio vaidmens vaikų ugdymo procese ir tėvų, pedagogų nesutarimas dėl bendrų tikslų, prioritetų yra dažniausios problemos, kurios trukdo siekti kokybiško bendradarbiavimo vaikų ugdymo klausimais.
2. Tyrimas atskleidė būtinybę ir priemones, kurių reikia imtis, siekiant užtikrinti bendradarbiavimo kokybę – būtina gerinti santykius su tėvais, labiau pasitikėti vieniems kitais, didesnio tėvų iniciatyvumo ir aktyvumo, aiškiai tarpusavyje susitarti dėl reikalavimų, tobulinti tėvų informavimo sistemą bei taikyti šiuolaikiškesnes bendradarbiavimo su tėvais formas ir būdus.
3. Tyrimo duomenys parodė, kad daugiausiai įtakos bendradarbiavimo kokybei turi abipusis pasitikėjimas ir pagarba bei pedagogo patirtis. Tačiau dėl kitų veiksnių kyla prieštaravimai, nes pedagogai dažniau negu tėvai teigia, kad siekiant bendradarbiavimo kokybės svarbu tėvų iniciatyvumas, tačiau maža dalis tėvų tam pritaria. Tėvai linkę manyti, kad mokytojo asmenybė, nei jų iniciatyvumas turi daugiau įtakos bendradarbiavimo kokybei.

REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo pedagogams :

- Nuolatos su tėvais aptarti ugdymo tikslus, poreikius, lūkesčius, susitarti dėl jų.
- Ieškoti visiems ugdymo proceso dalyviams patrauklių bendradarbiavimo formų, kurios padėtų užtikrinti kasdienę komunikaciją ir labiau įtrauktų tėvus į vaikų ugdymo procesą.
- Panaudojant įvairias bendradarbiavimo formas ir veiklas, sudaryti galimybes tėvams ir pedagogams vieniems kitus geriau pažinti.
- Siekti ne epizodinės, o ilgalaikės partnerystės su tėvais.
- Keisti pedagogų požiūrį į tėvus, stengtis tėvus vertinti ne kaip kliūtį, trukdančią siekti bendradarbiavimo kokybės, bet kaip lygiaverčius partnerius, padedančius siekti kokybės.
- Gerinti tėvų informavimo apie vaiką ir jo ugdymą sistemą, tokiu būdu tobulinant dabartinę bendradarbiavimo situaciją ir jos kokybę.

Rekomendacijos tėvams :

- Tartis su pedagogais dėl ugdymo tikslų ir uždavinių, lūkesčių, drąsiai reikšti savo nuomonę ir teikti pasiūlymus dėl vaikų ugdymo darželyje organizavimo ir jo gerinimo.
- Būti aktyviems priimant sprendimus, susijusius su vaiko ugdymu.
- Nuolatos domėtis vaiko gyvenimu darželyje ir esant galimybei dalyvauti vaiko ugdymo procese.

